

Література

1. Борушак М. Проблеми формування стратегії розвитку туристичних регіонів : монографія / М. Борушак. – Львів : ІРД НАН України, 2006. – 288 с.
2. Державна служба туризму і курортів України [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.tourism.gov.ua>
3. Євдокимова Н.М. Економічна діагностика [Навчально-метод. посібник] / Н.М. Євдокимова, А.В. Кірієнко. – К. : КНЕУ, 2005. – 110 с.

УДК 911.3.

ГАВРИШКО С. Г., МОРОЗ О. Ф.,
Мукачівський державний університет

РОЗВИТОК ГІРСЬКОЛИЖНИХ КУРОРТІВ ЗАКАРПАТТЯ

Основними туристичними напрямками для зимового відпочинку в Україні є курорти Івано-Франківської, Львівської та Закарпатської областей. Туристів приваблюють мальовничі краєвиди Карпат, кришталево чисте повітря, лижні траси. Для любителів активного відпочинку зимою найкращим варіантом є гірськолижний спорт, який зосереджений у гірськолижних зонах Закарпаття: Драгобрат, Подобовець, Ізки, Синяк, Пилипець, Воловець та інші. Кожна з них має свої гірськолижні траси, підйомники, пункти прокату спорядження. До цього виду туризму також відносять і позатрасове катання на гірських схилах без підйомників і гірськолижних курортів і сноубординг і сноутюбінг. Гірськолижні траси обладнано 29 канатними дорогами протяжністю від 200 м до 1400 м. Поряд з розміщенням у турбазах, у гірськолижних центрах краю активно розвивається приватний гостьовий сектор.

Гірськолижні курорти Закарпаття за туристичною ємністю можна поділити на три групи: 1) високогірні з ємністю туристів більше 1000 осіб/день; 2) середньогірні з ємністю туристів до 500 осіб/день; 3) низькогірні з ємністю туристів до 300 осіб/день. До першої групи відносимо гірськолижні курорти Драгобрат, Кострино («Красія») та Подобовець з висотами більше, ніж 1000 м над рівнем моря; до другої групи - Пилипець, Ізки, Жденієво з пересічними висотами 600-800 м, а до третьої групи – Синяк, Шаян, Поляна - відносно «молоді» курорти, які недавно з'явилися на території Закарпаття [1].

З першої групи курортів перш за все виділяємо *Драгобрат*. Це найбільш високогірний гірськолижний курорт не тільки Закарпаття, але й України, розташований на висоті 1300-1700м над рівнем моря з перепадами висот близько 500м, крутістю схилів 30 - 45°. У рельєфі – це масив Свидовець, що належить до Полонинсько-Чорногірської геоморфологічної області та лежить у межах Рахівського адміністративно-територіального району. Підковоподібна форма гір Свидівця створює ідеальні умови для наявності сталого снігового покриву з листопада по травень. Його південно-східна частина є найвищою і фіксується вершиною Близниця (1883 м). Загалом масив гір Стіг, Жандарм, Близниця є потенційно перспективними ділянками розвитку гірськолижного туризму. Поєднання ввігнутих схилів і горизонтальних поверхонь на

макросхилах цього масиву дає можливість виокремити гірськолижні траси за складністю на схилах гори Стіг: одна синя траса – низького рівня складності, три чорні траси - високого рівня складності та п'ять червоних трас – середнього рівня складності, згідно з існуючою класифікацією такого типу трас. Упорядковані трампліни для фрістайлу міжнародного класу. Тут сформувалась сучасна туристична інфраструктура, яка окрім новітніх модернізованих витягів включає цілу мережу лікувально-оздоровчих закладів, а саме: санаторій «Гірська Тиса», база відпочинку «Квасний», оздоровчий комплекс «Тиса», пансіонат «Смерекова хата», турбаза «Едельвейс» та безліч готелів, мотелів та сільських садиб. В зоні відпочинку діють пішохідні, лижні, водні, велосипедні, кінні та автомобільні туристичні маршрути. Також перспективними є гірськолижні курорти Кострино та Подобовець [3].

З другої групи гірськолижних курортів слід відзначити **Пилипець**, що розташований практично на кордоні Міжгірського та Воловецького районів. Гірські траси розташовані на північних схилах г. Гемба (1497 м) та г. Жид Магура (1517 м) з перепадом висот більше, ніж 400м, які оконтурюють Полонину Боржава. Загалом Полонинський хребет має характерну для Карпат асиметричну форму, тобто північно-західні схили є більш пологими й довгими у порівнянні з північно-східними. Ця закономірність досить добре простежується у розподілі вертикального розчленування рельєфу Полонини Боржава. Така особливість («складного») рельєфу дозволила облаштувати тут три види трас щодо складності – червоні, сині та три чорні. Частково функціонує новий гірськолижний комплекс Ізки та Жденієво [3].

В межах Тячівського району із екстремальних видів туризму поруч з гірськолижним розвивається сноубординг, спелеологія, скелелазіння, дельтапланеризм. Гірськолижний туристичний комплекс «Ялинка» в Усть - Чорній має сприятливі кліматичні умови: середня тривалість зими - 4-5 місяців (більше 200 днів із сніговим покривом); середньорічна температура січня -8°C – -10°C ; середня висота снігового покриву 28-30 см. Сніговий покрив лежить від листопада до березня включно, щільність снігового покриву $0,15\text{ г/см}^3$ на початку зими і у весняний період $0,30\text{ г/см}^3$. Тут функціонують: база відпочинку «Едем», турбаза «Великий», база відпочинку «Чорна вода», сільські садиби, які окрім катання на гірських лижах пропонують із активного екстремального різновиду – сноуборди, прогулянки на санях та снігоходах.

Курорти третьої групи – Синяк (Мукачівський район), Шаян (Хустський район), Поляна (Свалявський район) – повноцінними гірськолижними курортами назвати складно, оскільки траси знаходяться на висотах 200-400 м над рівнем моря, щорічно відчувається брак снігу, вони не мають системи штучного засніження і знаходяться в первинному стані упорядкування. Проте територіально розташовані в межах відомих однойменних курортів, де на перший план виходить лікувально-оздоровчий туризм з можливим (відповідно до кліматичних умов) початковим і середнім рівнем катання на лижах та сноубордах [3]. Названі курорти розташовані в

межах низькогірного рельєфу Закарпатських передгір'ях з мінімальними значеннями 10-16 м/км² та випуклими схилами крутістю 3-5⁰.

Література

1. Закарпаття – сплануй і подорожуй. Туристичний путівник. – Ужгород : «Ліра», 2003. – 120 с.
2. Курортно-рекреаційні зони Закарпаття // Довідник 2000. – Ужгород, 2000. – 235 с.
3. <http://www.carpathia.gov.ua>

УДК 338.48:640.412:640.43:39(043.2)

ГОЛОВКО О.М., ЛЕГАЧ Н.М.,
Мукачівський державний університет

АНАЛІЗ СУТНОСТІ КОРПОРАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ринкові відносини і багатоукладність економіки України викликають необхідність формування готельно-ресторанного бізнесу як самостійних секторів економіки, послуги яких будуються на принципах корпоративної культури. Складність процесів корпоративної культури готельно-ресторанних підприємств є причиною того, що їх дослідженнями займаються науковці, теоретики і практики в усьому світі. Серед них можна виділити вчених К. Голда, М. Мескона, Д. Елдріджа, М. Коула й таких українських науковців як: В. А. Погребняк, Т. Ю. Базаров, О.С. Віханський, А. В. Карпов, В.А. Співак, С.В. Іванова та ін.

Аналізуючи сутність корпоративної культури в готельно-ресторанному бізнесі доцільним є розпочати з визначення поняття «культура». Культура – це [1]: 1) сукупність матеріальних і духовних цінностей створених людством; рівень розвитку суспільства; освіченість, вихованість; рівень, ступінь досконалості якої-небудь галузі господарської або розумової. У змісті вказаних термінів чітко простежується єдність культури людини та її діяльність.

Культура як система колективного існування і взаємодії [2] людей вирішує завдання консолідації та організації людей, нормування і регуляція практичних форм їхньої колективної життєдіяльності, накопичення та трансляції соціального досвіду суспільного життя, адаптації людей до реальних умов оточення, здійснення комунікації між людьми, соціальної репродукції спільноти як суспільної цілісності. Культуру [3] поведінки, культуру спілкування, культуру ведення господарської діяльності тощо людина не отримує в спадок – її треба навчитися.

Готельно-ресторанні підприємства функціонують в економічному просторі, в якому склалися і складаються певні моральні цінності, правила, принципи, культура тощо завдяки рівням компетенції: освіченості, виховання, що в комплексі забезпечує ефективну діяльність й формування корпоративної культури. Складовою політики діяльності готельно-ресторанних підприємств є філософія корпоративної культури: єдність людини та її діяльність, оскільки

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>